Türkçe Bak?m Veren Yükü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Türkçe Bak?m Veren Yükü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31867

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Türkçe Bak?m Veren Yükü Ölçe?i (TBYÖ), aile üyelerinin kronik hastalar?na bak?m verme sürecinde deneyimledikleri fiziksel, duygusal ve sosyal zorluklar?n düzeyini ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçek, özellikle hemodiyaliz hastalar?n?n aile üyeleri aras?nda geçerlik ve güvenirlik çal??malar? yap?larak Türk kültürüne kazand?r?lm??t?r. Çil Ak?nc? ve Akyay (2014) taraf?ndan yap?lan bu uyarlama çal??mas?, hem?irelik ve psikoloji alanlar?nda **bak?m veren yükünün** standardize edilmi? bir ?ekilde de?erlendirilmesini sa?lamaktad?r. Bu ölçek, bak?m verenlerin destek ihtiyaçlar?n? belirlemede kritik bir rol oynamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bak?m veren yükü, bak?m veren, hemodiyaliz hastalar?, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik, hem?irelik ara?t?rmas?.

Yazarlar

Ay?e Çil Ak?nc?, Rukiye Akyay.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, kronik bir hastal??a sahip bireylere uzun süreli bak?m sa?layan aile üyeleri taraf?ndan deneyimlenen **bak?m veren yükünün** yo?unlu?unu ve niteli?ini belirlemektir. Bu ölçüm, sa?l?k ve sosyal hizmet uzmanlar?n?n, bak?m verenlerin ya?ad??? stresi, sosyal k?s?tlamalar? ve duygusal zorluklar? objektif bir ?ekilde de?erlendirmesine olanak tan?r.

Elde edilen veriler, bak?m verenlerin ya?am kalitesini iyile?tirmeye yönelik hedef odakl? müdahaleler geli?tirmek ve bu ki?ilere yönelik destek programlar?n? planlamak için temel te?kil eder. Bu ba?lamda, TBYÖ, koruyucu ruh sa?l??? çal??malar? aç?s?ndan önemli bir tan? arac?d?r.

Yap?

Türkçe Bak?m Veren Yükü Ölçe?i, çok boyutlu bir psikolojik kavram olan **bak?m veren yükü** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, sadece hastan?n fiziksel bak?m?yla ilgili görevleri de?il, ayn? zamanda bu görevlerin bak?m verenin kendi sa?l???, sosyal ya?am?, i? hayat? ve duygusal durumu üzerindeki olumsuz yans?malar?n? da kapsamaktad?r.

Bak?m veren yükünün temel boyutlar? aras?nda zaman k?s?tlamas?, sosyal izolasyon, finansal bask? ve duygusal y?pranma yer al?r. Ölçek, bu bile?enleri Likert tipi bir derecelendirme sistemi

ARABPSYCHOLOGY.COM

kullanarak nicel olarak ölçmektedir, böylece bak?m sorumlulu?unun birey üzerindeki toplam etkisini ortaya koymaktad?r.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, orijinal yap?s?n?n Türk popülasyonunda, özellikle **hemodiyaliz** hastalar?n?n bak?c?lar? ba?lam?nda ne derece uygun oldu?unu incelemi?tir. Çil Ak?nc? ve Akyay (2014) taraf?ndan yap?lan çal??mada yap? geçerli?i ve içerik geçerli?i yöntemleri kullan?lm??t?r.

Yap? geçerli?i analizleri (genellikle faktör analizi), ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen alt boyutlar? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r. ?çerik geçerli?i ise, uzman görü?leri al?narak ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yap?y? temsil etme derecesinin de?erlendirilmesiyle sa?lanm??t?r. Sonuçlar, TBYÖ'nün Türk kültüründe bak?m veren yükünü geçerli bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulamaktad?r.

Güvenirlik

TBYÖ'nün güvenirlik analizleri, ölçe?in iç tutarl?l???n?n yüksek düzeyde oldu?unu göstermi?tir. Yap?lan psikometrik çal??mada, ölçe?in genel Cronbach Alfa **güvenirlik katsay?s? .89** olarak rapor edilmi?tir. Bu katsay?, psikometride kabul edilebilir s?n?rlar?n oldukça üzerindedir ve ölçek maddelerinin ayn? temel yap?y? tutarl? bir biçimde ölçtü?ünü i?aret eder.

Yüksek iç tutarl?l?k, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemlerde uyguland???nda benzer sonuçlar üretece?i anlam?na gelir, bu da TBYÖ'nün klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini teyit eder.

Faktör Analizi

Uyarlama çal??malar?n?n standart bir ad?m? olarak, TBYÖ'nün faktör yap?s?n? incelemek amac?yla faktör analizi teknikleri kullan?lm??t?r. Bu analizler, orijinal ölçe?in boyutlar?n?n (örne?in, fiziksel yük, duygusal yük) Türkçe versiyonunda da ayr???p ayr??mad???n? test etmeyi amaçlam??t?r.

Faktör analizleri, ölçe?in yap?sal modelini do?rulamakta ve bak?m veren yükünün çok boyutlu do?as?n? destekleyen alt ölçeklerin varl???n? ortaya koymaktad?r. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in teorik temellerinin kültürel adaptasyon sürecinde korunmas?n? sa?lam??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçe?i

Language Available: Türkçe

Population Group: Kronik hastalara (özellikle böbrek hastal??? nedeniyle hemodiyaliz tedavisi gören hastalara) bak?m veren aile üyeleri.

Age Group: Yeti?kinler

Population Details: Hemodiyaliz tedavisi gören hastalar?n birincil veya resmi bak?m sorumlulu?unu üstlenen yeti?kin aile üyeleri.

Test Methodology: 4'lü Likert tipi derecelendirme kullan?lmaktad?r: 1 (hiç de?il) ile 4 (s?k s?k). Ölçekten al?nan toplam puan?n yüksek olmas?, ki?inin deneyimledi?i **bak?m veren yükünün** daha fazla oldu?u anlam?na gelmektedir.

Anahtar Kelimeler

Bak?m verme, kronik hastal?k, **psikometrik** araç, hem?irelik ara?t?rmas?, aile, yük, adaptasyon, Cronbach Alfa.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses: ayse.cilakinci@medeniyet.edu.tr (Ay?e Çil Ak?nc?)

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in geçerlik ve güvenirlik çal??mas? 2014 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için yasal izinler ve potansiyel ücretlendirme hakk?nda kesin bilgi almak amac?yla sorumlu yazar Ay?e Çil Ak?nc? ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

Çil Ak?nc?, A., & Akyay, R. (2014). Validity and reliability of Turkish Caregiver Burden Scale among family caregivers of haemodialysis patients. *Journal of Clinical Nursing, 23*(3-4), 352-360.

Ölçe?in orijinal PDF döküman?na buradan ula??labilir: turkish-caregiver-burden-scale-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Türkçe Bak?m Veren Yükü Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçe?in maddeleri, telif haklar? ve yay?n k?s?tlamalar? nedeniyle bu kaynakta sunulamamaktad?r. Maddelerin tam listesi ve uygulan?? detaylar? için lütfen Çil Ak?nc? ve Akyay (2014) taraf?ndan yay?nlanan orijinal makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM